

Twee ervaringen naast elkaar

Daar heeft Leo Evers een nadrukkelijke mening over. In zijn functie als strategisch adviseur van de gemeente Aalsmeer, waar hij al 36 jaar werkt, en tegelijkertijd als hoofd technische dienst van de Stichting *Ons Tweede Huis*, waarvoor hij ook al 28 jaar werkzaam is. Dat levert scherpe inzichten op.

Tekst Sibö Arbeek Foto Kees Rutten

"Het is het verschil tussen een politiek gestuurde organisatie en een niet-politiek gestuurde organisatie. De slagvaardigheid van een niet-politiek gestuurde organisatie als *Ons Tweede Huis* is vele malen groter. Democratie is een groot goed, maar je zou een vorm moeten verzinnen waarbij je efficiënter en goedkoper kunt werken. Cruciale vraag die betrokkenen zichzelf zouden moeten stellen is: *wat gaat er nou echt mis als ik mijn zegje er niet over heb kunnen doen?*"

Alle lijnen samen in één persoon

Als voorbeeld noemt Leo de brede school in Nieuw-Oosteinde met een totstandkomingsproces van bijna tien jaar! Drie verschillende denominaties met directies en besturen die alle zes van mening verschilden, dat schiet niet op. "Ik kende in die begintijd diverse voorbeelden in Almere, waar de gemeente het voortouw nam en waarbij alle lijnen samenkwamen in één persoon. Dat was ook in een uitbreidingsgebied, een brede school met veel nieuw personeel en waarbij alle onderwijspartijen hun wensen toevertrouwen aan één gemeentelijke onderwijsvertegenwoordiger. Maar bovenal vertrouwden zij erop dat de school om straks les in te kunnen geven best mooi zou worden. Hier was het drie stappen vooruit en twee achteruit, waarbij het onderwijs vooral naar zichzelf keek en de synergie vergat. En als aan een

bepaalde opvatting onvoldoende werd tegemoetgekomen, was er een directe gang naar raadsleden die meteen de wethouder met vragen bestookten."

Baas in eigen buik

"Trek eens een parallel met de zorginstelling voor cliënten met een verstandelijke beperking. Een organisatie met zo'n 70 locaties, 1.100 cliënten en ruim 2.000 medewerkers. Wij kunnen uitgaan van de eigen kwaliteit, er is een grote mate van integrale verantwoordelijkheid en we zijn niet politiek georiënteerd. We hebben te maken met een Raad van Toezicht, die op hoofdlijnen en afstand volgt en de directie op geleverde prestaties beoordeelt. In die Raad van Toezicht zitten leden die benoemd zijn op voordracht van de medewerkers en leden die benoemd zijn op voordracht van cliënten en ouders. Men is in staat het echte gemeenschappelijke doel, de beste zorg voor de cliënt, centraal te stellen. Het berijden van persoonlijke stokpaardjes wordt direct gecorrigeerd. Bezuinigen op onderwijs binnen de gemeente, maar ook daarbuiten, is *vloeken in de kerk*, terwijl teveel geld verloren gaat door inefficiënte besluitvormingsprocessen. En wat helemaal krom is, is dat in het normale maatschappelijk proces diegene die de rekening betaalt ook bepaalt. Maar niet bij onderwijs-huisvesting. Daar bepaalt en regeert het onderwijs ▶

"Het hele systeem rond onderwijs-huisvesting is verouderd en kost nodeloos veel geld."

“Ik durf te stellen dat gemeenten meer de randen van de mogelijkheden moeten opzoeken.”

en de gemeente zorgt maar dat er geld beschikbaar komt.”

Wanverhouding

“In een bedrijfsmatige omgeving wordt heel scherp naar de overhead gekeken, ook bij onze zorginstelling. Is een locatie bijvoorbeeld 15 tot 20 jaar oud, dan weet je dat je weer aan de slag moet. Na 20 jaar moet je een grote renovatie toepassen. Wij willen de afschrijvingstermijn van ons vastgoed flink bekorten omdat de functionele levensduur van gebouwen sterk terugloopt door gewijzigde behoeften. Voortdurend wordt bij dat soort besluitvormingsprocessen bij ons de vraag gesteld in hoeverre de overhead bijdraagt aan de kwaliteit van het primaire proces. Een politiek gestuurde organisatie kent een wanverhouding tussen overhead en het primaire proces. Een verhouding die niet ten goede komt aan de dienstverlening aan de burger. ‘Ja, maar dat moet’, zeggen de accountants en controllers dan, in het kader van het zorgvuldig controleren van wet- en regelgeving. Teveel mensen zijn bezig met het controleren van elkaar op basis van de regels, die niets meer met het primaire proces te maken hebben.”

Bureaucratische stroperigheid

“Een voorbeeld. Gemeenten zien hun woningbouwproductie teruglopen. Stel dat je in het bezit bent van gronden en je wilt 1.000 woningen realiseren in combinatie met maatschappelijke voorzieningen. Als je ziet welke processtappen vanuit de gemeente nodig zijn, ben je zo zeven tot tien jaar verder. En als je dan eindelijk met marktpartijen onderhandelt, is de werkelijkheid weer veranderd en moet je weer terug naar de politiek. Prognoses veranderen om de haverklap. Na drie jaar weet een gemeenteraad niet meer wat ooit is besloten of bedacht. Het gevolg is dat elke ontwikkeling ontaardt in een bureaucratische stroperigheid, waardoor je nooit integraal kunt plannen en vanuit een duurzame exploitatie kunt handelen. Het systeem functioneert gewoon niet goed. Daarbij is de inspraak ook het moment waarop de stroperigheid nog eens extra toeneemt, omdat vooral het individuele belang boven het algemeen belang moet worden gewogen. Dat noemen we in vakjargon dan een iteratief proces. Plannen maken doen we samen. Maar als je dat vertaalt naar de processen met

de onderwijspartners is iedereen aan het eind van een traject zo murw gebeukt dat je blij mag zijn dat er überhaupt nog een gebouw wordt opgeleverd. En vervolgens heeft dat gebouw allerlei kwalen en is het alweer te klein als het wordt opgeleverd. Vertaal dat weer eens naar de zorginstelling. Zodra wij gronden voor (ver)nieuwbouw in bezit hebben of door de gemeenten krijgen aangeboden, wordt direct begonnen met het maken van afwegingen over proces en inhoud. Doorgaans ligt er binnen zes tot acht weken een programma van eisen dat binnen de instelling is geaccordeerd en dat naar de gemeente gaat. Is de gemeente akkoord dan ligt er binnen een half jaar een bouwaanvraag en kan binnen een jaar de schop in de grond. De organisatie pakt daarmee een kans om een stap te maken op basis van kwaliteit en ervaring. Mensen maken elkaar sterker en het wordt er ook nog leuker door.”

Europees aanbesteden

“Zo ben ik ook een tegenstander van het beleid, waarbij de architect en de aannemer Europees moeten worden aanbesteed. Kost allemaal nodeloos veel geld en energie. Je hebt een commissie nodig waarin talloze personen hun broodnodige zegje moeten doen met veel selectiecriteria waarover iedereen struikelt. Uiteindelijk krijg je dan een architect uit een verre uithoek, omdat hij het voor de helft van de prijs denkt te kunnen doen. Dat wordt vervolgens een drama, waarbij we als gemeente nu nog steeds in een arbitragezaak verwickeld zitten. Het college heeft de bevoegdheid om op basis van een met redenen omkleed besluit van de aanbestedingsregels af te wijken. En die redenen zijn er zeker.”

Doordecentralisatie

“Nu wordt in het kader van de zoveelste bezuinigingsdiscussie het onderhoudsbudget voor schoolgebouwen mogelijk doorgedecentraliseerd. Ik zou zeggen: direct doen. Breng het onderwijs in een positie dat ze zelf baas in eigen huis kunnen zijn en decentraliseer ook normbudgetten voor nieuwbouw door. Geef de gronden uit in erfpacht, dan hou je de ruimtelijke regie in handen. De hele regelgeving en bekostiging van het onderwijs is zo complex dat vaak nog maar één ambtenaar het begrijpt. En elke vier jaar moet je het de nieuwe portefeuillehouder en de gemeenteraad weer opnieuw uitleggen. Nu zie je ook dat gemeenten soms de huisvestingsmiddelen voor andere doeleinden gebruiken. Verkeerd! Maak het simpel door zowel de gemeente als de maatschappelijke partijen in een positie te brengen dat ze slagvaardiger kunnen opereren.” ◀

Voor meer informatie kunt u mailen met Leo Evers: l.evers@onstweedethuis.nl.

FAAY Wandbespuiting: kindvriendelijk en kleurrijk!

- fraaie, onderhoudsarme, slijtvaste structuurafwerking
- níét scherp dus kindvriendelijk
- talloze kleurmogelijkheden
- eenvoudig reinigbaar dus hygiënisch
- 100% behoud van kleurkracht
- geschikt voor bijna elke ondergrond
- kwaliteit: FAAY Wandbespuiting is deel van de FAAY Groep Vianen

www.wandbespuiting.nl

The illustration features a central stack of three light-colored wall panels. Above them, a blue silhouette of a person is performing a handstand. To the left, a family silhouette (man, woman, child) stands near a blue speech bubble icon. To the right, two business silhouettes shake hands. In the foreground, a large yellow clock with a blue ribbon is positioned next to a blue saw. The background is filled with white arrows pointing in various directions, suggesting movement and flexibility.

De slimste wanden voor [flexibiliteit]

Waarom? Omdat FAAY-wanden flexibele ruimte-indelingen mét behoud van constructieve kwaliteit mogelijk maken. Aan een FAAY-wand kun je zelfs de zwaarste dingen ophangen. De horizontale kabelgoot geeft, samen met de verticale leidingschachten, onbeperkte bekabelingsmogelijkheden. Kortom, een FAAY-wand heeft alles om te beantwoorden aan de multifunctionaliteit, flexibiliteit en duurzaamheid die tegenwoordig van een schoolgebouw verlangd worden. Stootvast, brandwerend, geluids-isolerend en akoestisch verantwoord: FAAY is gewoon de bésté wand als het gaat om flexibiliteit. Meer weten? Kijk op www.faay.nl of bel met (0347) 376624.

 FAAY
WANDEN/PLAFONDS

Technovium ademt

De nieuwe huisvesting van het Technovium torent hoog uit boven de Heijendaalseweg. Het uitzicht vanuit de kop van het gebouw over de onderwijscampus van Nijmegen is indrukwekkend. "We zijn heel trots op het resultaat, maar het is nog niet af", vertelt Guido Ronnes. Guido is directeur Techniek van ROC Nijmegen en noemt het ontwikkeltraject een mooi, maar ook een veeleisend proces. "Het Technovium is een partnerschap tussen het technische onderwijs en het technische bedrijfsleven in de regio. Onze samenwerking is bijzonder en kost veel tijd en energie, maar de meerwaarde is direct zichtbaar."

Tekst Janet van Oort Foto's Foto Nijmegen

Sinds januari van dit jaar volgen 2.200 studenten Bouw, Techniek, ICT en Media & Vormgeving hun lessen in de nieuwbouw. Het Technovium ademt techniek. De installaties zijn niet weggewerkt en vanaf de entree kijken bezoekers direct de praktijkruimten in. Guido: "We krijgen veel bezoek van scholen uit het hele land. Zij zijn onder de indruk van het concept en de uitvoering. Ik heb al meer dan eens gehoord dat ze het Technovium een van de beste schoolgebouwen van Nederland vinden." Tijdens de rondleiding springt de omvang van de praktijkruimten direct in het oog. Op de ruime praktijkvloeren is een grote hoeveelheid moderne werkplekken ingericht. Dit is een van de zichtbare voordelen van de samenwerking. Guido: "Wij hebben het technische bedrijfsleven in de school uitgenodigd en hen het voortouw gegeven bij de inrichting van de praktijkruimten." Een van de doelstellingen van het Technovium is de instroom van jongeren in technische opleidingen substantieel te laten toenemen. Niet alleen de kwaliteit van het onderwijs, maar ook de uitstraling van de nieuwbouw moet de aantrekkingskracht van de technische sector vergroten. De nominatie voor de Nijmeegse architectuurprijs draagt hieraan ook bij.

Investeren in cultuurverandering

"Achteraf gezien is in ons traject aan de voorzijde te weinig geïnvesteerd in de samenwerking met het bedrijfsleven", vindt Guido. "Daardoor is deze nog te instabiel. De samenwerking moet in de fundamente van het concept worden geborgd zodat het gaandeweg meer energie oplevert dan het kost. Dit vraagt om een cultuurverandering en is een proces van jaren." Inmiddels is een inhaalslag gemaakt. Een van